

موضوع: بررسی عوامل موثر در جهت گیری اقلیمی با رویکرد پایداری در بافت شهری تبریز (نمونه موردی: محله مقصودیه و محله رشديه)

باعثه رضایی^۱، رعنا نجاری نابی^۲،

داریوش ستارزاده^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد واحد تبریز، www.rezaei.baer@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد واحد تبریز www.ra.najjari@gmail.com

۳- عضو تمام وقت هیئت علمی دانشکده معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز،

چکیده

در دهه های پایانی قرن بیستم و شروع قرن بیست و یکم، پایداری به عنوان یکی از مباحث مطرح در کلیه عرصه ها، به ویژه در عرصه فضاهای شهری و معماری مطرح بوده است. مقوله جهتگیری از جمله مقولاتی است که توجه به آن در رسیدن به اصول پایداری حائز اهمیت می باشد، لذا این مقاله با هدف بررسی و تاثیر گذاری عوامل اقلیمی بر جهت گیری بافتهای شهری و بناهای موجود در آن در جهت جذب خورشیدی مورد بررسی قرار گرفته است. برای این منظور دو گونه بافت سنتی و مدرن در شهر تبریز انتخاب شده است. روش تحقیق در پژوهش حاضر، روش تحلیلی-پیمایشی است که روش گردآوری اطلاعات میدانی و کتابخانه ای می باشد. نتیجه حاصل از مقایسه تطبیقی دو گونه بافت شهری نشان از توجه بیشتر به اصول جهت گیری و جذب تابش خورشیدی و در نتیجه پایداری مطلوب در بافتهای سنتی نسبت به بافتهای مدرن می باشد.

واژه های کلیدی: جهت گیری اقلیمی، عوامل اقلیمی، جذب خورشیدی، پایداری.

۱- مقدمه

یکی از نقاط قابل توجه در خصوص صرفه جویی در مصرف انرژی در رابطه با طراحی بر پایه جهت گیری مناسب در سایت و استفاده از پتانسیل های موجود در مجموعه، توجه به اقلیم منطقه می باشد. دست یابی به آفتاب، استفاده بهینه از نیروی باد و کاهش اثرات نامناسب آن و توجه به عوامل اقلیمی در جهت گیری اقلیمی بافت مد نظر می باشد.

جهت گیری اقلیمی بهینه، همواره به عنوان یکی از عوامل مهم در معماری به شمار می رفته است همانطوریکه در نوشته ها و مقالات ویتروویوس مانند "در معماری" نیز می توان مشاهده کرد. بعدها در نیمه اول قرن نوزده، تعدادی جهت گیری بهینه را از طریق روش های مختلف استخراج کردند. یافته آنها جهت گیری های متفاوتی را از جنوب غربی تا جنوب شرقی پیشنهاد می کرد (در نیمکره شمالی)، اما مطالعات اخیر بر جنوب و یک جهت گیری بر جنوب شرقی و جنوب تاکید می کند. همانگونه که گلدینگ ات آل برای مثال توضیح می دهد